

Pamatyti ir pajusti gyvenimo grožį

Su Viktorija Černičenko esame pažįstamos jau daugiau nei dešimt metų – susipažinome šeštadieniais dirbdamos Čikagos lituanistinėje mokykloje, ne vieną vasarą kartu stovyklavome „Dainavoje“, o dabar karts nuo karto susitinkame lietuviškuose renginiuose ar draugų suėjimuose. Kiek pažįstu Viktoriją, ji nuolat sukasi ten, kur vyksta kas nors įdomaus, nekasdieniško. Nuo 2017 m. spalio ji vadovauja Čiurlionio galerijai, įsikūrusiai Čikagoje, Jaunimo centre. Dabar ji rūpinasi abejingų nepaliekančio virtualios realybės filmo „Angelų takais“, sukurto pagal M. K. Čiurlionio magišką pasaulį, platinimu Amerikoje ir brandina dar ne vieną įdomų sumanymą, apie kurį, tikiuosi, išgirsim netrukus. Šiandien su Viktorija kalbamės ir apie šiuos, ir apie kitus jai reikšmingus dalykus.

Prašau papasakok apie save, savo šeimą, šaknis.

Esu vienturtė iš Kauno. Gimiau ir augau Kalniečiuose. Mane augino Mama ir Močiutė. Dėl jūdviejų šiandien esu tokia, kokia esu. Mokiausi Vilniaus Pedagoginiame universitete, Istorijos fakultete. Lietuvoje mokytoja dirbau trumpai, Lukšos gimnazijoje Garliavoje, buvo nelengva. Per pirmą pamoką, kurią vedžiau abiturientams, vienas mokinyš pakvietė į pasimatymą, tuo metu nežinojau, kaip geriau pasielgti.

Kada ir kaip atvykai į Ameriką? Kokia tavo migracijos istorija?

Atvykau čia 2000 metais „pasitikti pasaulio pabaigos“. Istorija paprasta – laimėjau Žalią kortą loterijoje. Įdomi detalė, kad pati anketos net nepildžiau – ją man užpildė draugas, tuo metu gyvenęs JAV. Kad esu čia, kad viskas man atvykus buvo sukramtyta ir pateikta ant auksinės lėkštelės, esu dėkinga būtent jam. Kai sužinojau, kad laimėjau, buvo daugiau baimės nei džiaugsmo. Bet buvau baigusi mokslus, konkretaus tolimesnio plano neturėjau, todėl viskas sustojo į savo vietas. Esu čia jau 23 metai ir dabar tuo labai džiaugiuosi.

Kokie pirmi įspūdžiai, patirtys? Kas šioje šalyje patinka, kas tau nėra priimtina?

Pirmiausia, tik atvykus, nustebino JAV panašumas į Tarybų Sąjungą. Dabar suprantu, kad būtent tai čia ir yra – skirtingų valstijų sąjunga. Šioje šalyje man patinka, kad žmonės geranoriški ir pasiruošę padėti, patinka, kad kiekvienas dirba savo srityje ir duoda uždirbti kitam, jei pats kažko nemoka ar nenori daryti. Patinka, kad gali gauti atsakymą net į kvailiausią klausimą ir tavęs už tai neteisina. Patinka, kad visi miesteliai turi viską, ko tau reikia, gali iš ten niekur ir neišvažiuoti, patinka, kad žmonės susitvarko savo aplinką ir namus. Patinka, kad nuo mažens vaikai mokomi savanorystės ir atjautos. Žinoma, yra čia ir trūkumų. Pagrindinis – šeimų bendravimo tradicijos. Šalis tokia didelė, kad vaikams išsikrausčius į kitą jos kraštą dėl mokslų, darbų ar draugų, su artimaisiais nesusitinkama metų metais. Kadangi augau labai artimai bendraudama su šeima ir giminėmis, tai mane baugina.

Prieš keletą metų kartu dirbome Čikagos lituanistinėje mokykloje, papasakok, kaip atėjai ten, kaip sekėsi?

Tuo metu darbas ČLM atrodė didžiulis pasiekimas. Radau skelbimą laikraštyje, nuvažiavau į interviu ir kai priėmė, be galo didžiavausi savimi. Mokiau šeštokus, ruošiau juos egzaminams. Užtruko, kol supratau, kad lietuvių kalbos ir istorijos mokymas čia ir Lietuvoje yra du visiškai skirtingi dalykai. Čia viskas daugiau apie jausmą, tradicijas, lietuviybę, pagarbą papročiams ir tautai. Kadangi tuo metu savo vaikų dar neturėjau, tam atidaviau visą širdį.

Ką pasakytum tėvams, kurie sako, kad jų vaikams nereikia eiti į lituanistinę mokyklą, nes jie namuose pakankamai išmoksta kalbėti lietuviškai?

Gėda prisipažinti, bet dabar esu viena iš tų tėvų. Dėl taip susiklosčiusių aplinkybių mano vaikai dabar neina į jokią lituanistinę mokyklą.

Čia sukūrei šeimą, kartu su Andriumi auginate tris vaikus. Kiek juose stiprus lietuviškas genas, kaip sekasi jį stiprinti?

Andrius yra gimęs Ukrainoje, mano močiutė – Lenkijoje, senelis – Rusijoje, taigi mūsų šeimos genai gerokai „praskiesti“. Vaikai kalba lietuviškai, dažniausiai vasaras leidžiame Lietuvoje, laikomės lietuviškų papročių, tačiau labai džiaugčiausi, jei jie mokėtų ir kitų šalių kalbas bei žinotų jų tradicijas.

Anksčiau su tavim esame kalbėję, kad savo vaikus mokai namuose – kaip sekasi, ar nėra sunku, kodėl pasirinkote tokį mokymą?

Taip, kai gimė sūnus, labai daug laiko praleidau gilindamasi į namų ar lauko mokymą. Pažįstu daug šeimų, kurios pasirinko tokį kelią. Slapta joms pavydžiu, kad išdrįso. Mūsų vaikai eina į tradicines mokyklas ir atrodo, jog yra tuo patenkinti.

Prieš keletą metų tapai Jaunimo centre veikiančios Čiurlionio meno galerijos direktore. Kaip susiklostė, kad tave pakvietė į šias pareigas?

Kai dirbau Čikagos lituanistinėje mokykloje, daug laiko praleisdavau galerijoje padėdama tvarkytis, ruošti parodoms, ieškoti naujų menininkų, dalyvaudavau, o kartais ir vesdavau parodų atidarymus. Tuometinei galerijos direktorei Laimai Apanavičienei nusprendus pasitraukti iš pareigų, labai natūralu atrodė stoti į jos vietą. Kol kas šia veikla labai džiaugiuosi, nors ir būna įvairiausių sunkumų.

Papasakok apie savo draugystę su menu – ar teko studijuoti, pačiai kurti?

Kuriu visada, kiekviename žingsnyje, kiekvieną dieną. Esu išbandžiusi daug įvairių meno rūšių: grafiką, keramiką, tapybą ant šilko ir drobės, batiką. Čikaga – puikus miestas meno mylėtojams. Kiekvienais metais aplankau tokias parodas kaip „Expo Chicago“, „SOFA“, „One of the Kind“. Mėgaujuosi menu.

Kaip sekasi vadovauti galerijai? Turi bendraminčių, pagalbinių?

Taip, turiu daug bendraminčių, su kuriais aptariame Čiurlionio galerijos bendrą viziją ir idėjas ateičiai. Tačiau Amerikoje laikas yra labai brangus, todėl sunkiausia rasti galinčių ir norinčių savąjį laiką skirti neapmokamai altruistinei veiklai. Visi lekiamo, bėgame, skubame, todėl labai norėčiau, kad Čiurlionio galerija taptų būtent ta vieta, kur pavyktų sustoti, suklusti, pamatyti ir pajusti gyvenimo grožį.

Kokie „kalneliai“ sunkiausiai įveikiami? Kas tave labiausiai „veža“ šiame darbe?

Man sunkiausia atimti laiką iš šeimos. Dažnai dėl to jaučiuosi kalta. Vaikai dar per maži, kad prisidėtų prie manosios veiklos. O „veža“ sutikti įdomūs žmonės, įvairios patirtys, gilios diskusijos. Gera, kai supranti, kad tavo veikla yra prasminga ir reikalinga. Žinoma, būna, kad galvoju, jog jau nebepatempiu, neturiu ką daugiau atiduoti. Bet tada vėl išlenda kažkas, kažkoks naujas projektas ar renginys, kas įstato atgal į vėžes ir pastumia į priekį. Tai irgi „veža“.

Be vadovavimo galerijai, ką dar veiki gyvenime?

Auginu vaikus, dirbu teisme, vertėjauju ligoninių ir imigracinėse bylose. Vis daugiau ir daugiau laiko skiriu naujam virtualios realybės (VR) projektui „Angelų takais“ pagal M. K. Čiurlionio kūrybą, kuris bando prasiskinti kelią į rinką Amerikoje. Siekiu, kad jis taptų mano pagrindine ir vienintele veikla. Tikiu, kad taip ir bus.

Kokie tavo pomėgiai laisvalaikiu, jei tokio turi?

Didžiausia mano aistra yra kelionės. Tik bėda, kad kuo daugiau apkeliauju, patiriu ir pamatau, tuo daugiau norisi dar ir dar. Tai paveldėjau iš Mamos. Ji visada keliavo, mane kartu vežėsi ir iki šiol keliauja bei tuo mėgaujasi. Abi visada džiaugiamės, kai tai daryti galime kartu.

Kokiomis spalvomis pieši savo ir savo šeimos ateitį?

Žinoma, tik šviesiomis. Tikiu, kad su vyru darome viską, jog mūsų ir mūsų vaikų ateitis būtų kuo geriausia. Nors kartais per lėkimą ir skubėjimą pritrūksta laiko pasikalbėti ar dėmesį parodyti vieni kitiems, tačiau tikiu, kad viskas bus gerai. Tikiu, kad esame pakankamai protingi ir mylintys, jog galėtume įveikti visas kliūtis.

Ar aplankot Lietuvą? Kaip jautiesi ten, kas labiausiai riša tave su gimtine?

Taip, Lietuvą aplankom gana dažnai. Mums ten labai gera. Keliaujam, bendraujam, tyrinėjam, mokomės. Jei ne mes ten, tai vieni ar kiti tėvai čia atskrenda. Tai ir riša labiausiai. Mūsų abiejų tėvai gyvena Lietuvoje – kol jie ten, keliausim ir mes, ir vaikai. Po to nežinia, kaip bus...

Ar buvo kada minčių grįžti ten gyventi?

Žinoma. Ypatingai, kai gimė vaikai. Atrodė, tiek daug iš jų gyvenimo atimame – senelius. Ir atvirkščiai – tiek daug atimame iš visų keturių senelių. Kadangi, kai aš augau, visada šalia buvo Močiutė, niekaip negalėjau susitaikyti su tuo, kad mūsų vaikai to neturės. Dažnai apsvarstome galimybę gyventi kažkur Europoje, arčiau Lietuvos. Norisi vaikams parodyti senųjų kultūrų vertę, tradicijas, įvairovę, tačiau tam ryžtis labai sunku. Ir, atrodo, kuo toliau, tuo sunkiau.

Ar galėtum pasidalinti savo svajonėmis, troškimais, planais?

Artimiausiuose planuose – Dariaus Žalnieriaus paroda (NE) Žmonės Čiurlionio galerijoje, po to – Jaunimo centro piknikas, po to – Verslo forumas Čikagoje, po to – „Angelų takais“ naujos rodymo vietos atidarymas Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, po to – Alatėjos stovykla „Dainavoje“, po to – Dariaus ir Girėno skrydžio metinių iškilmingas minėjimas ir interaktyvios parodos atidarymas, po to – „Angelų takais“ „Burning Man“ festivalyje Nevadoje, po to...

O jei trumpai, tai svajonė viena – kad visi būtume sveiki ir laimingi. Ačiū už klausimus, Loreta.

Ačiū tau už pasikalbėjimą, linkiu, kad Tavo sumanymams būtų lemta sėkmingai išsipildyti, o Čiurlionio galerija taptų vieta, kur atėjusieji galėtų ne tik pamatyti, bet ir pajusti gyvenimo grožį.

Kalbino Loreta Timukienė

